

TRANSPLANTUOTŲ PACIENTŲ ŽINIAI

Pagal ERA-EDTA EUDIAL darbo grupės rekomendacijas (papildyta bendrosiomis rekomendacijomis remiantis Lietuvos Respublikos SAM dokumentais, konferencijų bei seminarų medžiaga ir specialistų rekomendacijomis)

<https://www.era-edta.org/en/covid-19-news-and-information/#toggle-id-5>

PACIENTAMS GYVENANTIEMS SU TRANSPLANTUOTU INKSTU

Pacientams po inksto transplantacijos susirgimo rizika yra tokia pati kaip ir visai populiacijai. Prevenciniai veiksmai, mažinantys ligos sukėlejo perdavimą, yra tokie patys kuriuos rekomenduoja Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija:

<http://sam.lrv.lt/lt/news/koronavirusas/informacija-visuomenei>

Papildomos priemonės transplantuotiems pacientams:

- 1) rekomenduojama kiek įmanoma vengti kontaktų su žmonėmis, kuriems yra pasireiškęs kosulys, čiaudulys;
- 2) rekomenduojama vengti kelionių į rizikingas šalis ir teritorijas. Apie rizikingas šalis ir teritorijas skaitykite plačiau: <http://sam.lrv.lt/lt/naujienos/koronavirusas>;
- 3) medicininių kaukių nešiojimas, rankų ir paviršių dezinfekcija pagal dabartines SAM rekomendacijas;
- 4) įsitikinkite, jog imunosupresinių ir kitų vaistų jums užtenka iki dviejų savaitių arba ilgiau.

Pacientams vartojantiems imunosupresinius vaistus, vyresniems, sergantiems lėtinėmis ligomis, ligos simptomai gali būti sunkesni. Transplantuotiems pacientams COVID-19 klinikinė ligos išraiška gali būti sunkesnė, todėl rekomenduojama vengti tikimybės būti užkrėtam COVID-19 virusu.

- **Pacientai, prieš atvykdami konsultacijai, turi telefonu paskambinti** gydytojui nefrologui. Gydytojas nefrologas įvertins, ar paciento atvykimą į konsultaciją galima atidėti ir tokiu atveju konsultaciją bei vaistų išrašymą atliks nuotoliniu būdu. **Gydytojas nefrologas dėl kiekvieno paciento atvykimo nuspręs individualiai.** Jis vertins laikotarpį po transplantacijos bei klinikinę situaciją (pirmuosius 3-6 mėn. po transplantacijos, kuomet paciento būklė gali greitai keistis, rekomenduojama atvykti planinėms konsultacijoms).
- Su COVID-19 sergančiais ar galimai užsikrėtusiais kontaktavusių pacientų po inksto transplantacijos prašome savarankiškai į kliniką nevykti. Aptarkite Jus neraminančius klausimus su Jus gydančiu nefrologu bei visą parą veikiančios karštosios linijos specialistais tel. 1808. Informuokite juos, kad esate po transplantacijos.
- Jei sukarščiavote, o karščiavimas lydymas kosulio bei dusulio, ypač jei turėjote kontaktą su sergančiais ar galimai užsikrėtusiais COVID-19 virusu, nevykite pas šeimos gydytoją ar gydytoją nefrologą. Skambinkite visą parą veikiančios karštosios linijos specialistams tel. 1808

(informuokite, kad esate po transplantacijos), šeimos gydytojui arba gydytojui nefrologui. į konsultacinę polikliniką.

- Jei Jums bus nustatyta COVID-19 infekcija ir būsite gydomas bet kurios ligoninės infekcinių ligų padalinyje, dėl transplantuoto inksto būklės gydančiam gydytojui rekomenduojama konsultuotis su gydytoju nefrologu.
- Visais kitais atvejais, kai pablogėja Jūsų sveikatos būklė, pirmiausia susisiekite telefonu su jus prižiūrinčiu konsultacinės poliklinikos gydytoju – nefrologu.
- Jei savarankiškai vyktumėte ar būtumėte vežami ištyrimui į infekcinių ligų padalinius, prašome informuoti jus prižiūrintį gydytoją nefrologą. **Nepamirškite su savimi pasiimti savo imunosupresantų ir kitų vartojamų vaistų! Savavališkai nenutraukite jokių vartojamų vaistų ir be gydytojo leidimo nepradėkite vartoti naujų!**
- Jei Jums po kontakto su sergančiuoju ar esant COVID-19 simptomams molekulinio būdu nustatytas SARS-CoV-2 teigiamas testas, su Jumis turėtų susisiekti šeimos gydytojas ar slaugytojas ir informuoti apie izoliavimosi taisykles ir nuotolinės priežiūros tvarką, kur turite kreiptis būklei blogėjant. Jei esate dirbantis - šeimos gydytojas išduos nedarbingumo pažymėjimą.
- **Šeimos gydytojas arba nefrologas turi palaikyti reguliary ryšį su Jumis ir nuotoliniu būdu rekomenduoti gydymą, nurodyti, kur, būklei blogėjant, turėtumėte kreiptis.**
- **Nustačius ar įtariant COVID-19 infekciją turėtumėte telefonu susisiekti su Jus prižiūrinčiu nefrologu ir aptarti, ar reikalingas imunosupresijos keitimas. Pakartotinai skambinti gydytojui, jei būklė keičiasi ar esate stacionarizuojamas ne į transplantacijos centro ligoninę.**
- **Būklei blogėjant savaitgalio metu dėl imunosupresijos keitimo skambinti budinčiam Jūsų transplantacijos centro nefrologui (telefonas VUL Santaros klinikose 8-610-07121, LSMUL Kauno klinikose 8-37-326545).**
- Jei pacientas COVID-19 simptomų nejaučia ar ligos eiga lengva ir tęsiama paciento nuotolinė stebėseną namuose, pacientas turi:
  - ✓ Nesumažinti išgeriamų skysčių, gerti net truputį daugiau. Stebėti, ar nemažėja šlapimo kiekis;
  - ✓ „Pagulinėti, tačiau ir pasivartyti“ - jei įmanoma daugiau ant pilvo;
  - ✓ Vyresniame amžiuje esant galimybei - vartoti aspiriną, o jei dėl širdies ar kitų ligų vartoja orfariną ar naujuosius antikoagulantus – būtina juos tęsti!
  - ✓ **Jokiu būdu savavališkai nenutraukti imunosupresantų, antihipertenzinių vaistų, ar kitų vartojamų vaistų be gydytojo (šeimos gyd. ir nefrologo) nurodymo;**
  - ✓ Labai svarbu laikytis ramiai, napanikuoti, sekti savo būklę. Liga gali trukti ne 2-3 dienas, o 7-10 dienų, sunkesniais ar sunkiausiais atvejais – 2 savaites ar net ilgiau;
  - ✓ Matuoti temperatūrą 2 kartus per dieną;
  - ✓ Stebėti dėl dusulio, galima skaičiuoti kvėpavimo dažnį (įkvėpimų skaičių) per minutę;
  - ✓ Vertinti pulsą (širdies susitraukimų dažnį) - 2 kartus per dieną;
  - ✓ Jei pacientas turi deguonies išotininimo matuoklį (pulsoksimetrą) – pamatuoti 2 kartus per dieną (išotininimas deguonimi turi būti > 94 proc.);
- Jei stiprėja dusulys – sunku nueiti į tualetą, kalbant reikia sustoti atsikvėpti, jei didėja nerimas, krenta kraujo spaudimas, didėja pulsas, mažėja šlapimo kiekis, kvėpavimo dažnis >30 įkvėpimų per minutę – skubiai vykti į šeimos gydytojo (ar gyd. nefrologo) nurodytą įstaigą - karščiavimo kliniką ar ligonių priėmimo skyrių. Būtina su savimi pasiimti vartojamus imunosupresinius ir kitus vaistus, jei stacionarizuojama ne į transplantacijos

atliekančią ligoninę. Susisiekite su KP nefrologu ar budinčiu nefrologu dėl imunosupresijos keitimo.

- Pažymėtina, kad imunitetą slopinančius vaistus vartojantis pacientas laikomas pasveikusiu tik po 20 dienų nuo COVID-19 ligos simptomų atsiradimo pradžios, jei pacientas nebekarščiuoja ne mažiau kaip 3 dienas, nevartodamas temperatūrą mažinančių vaistų, ir susilpnėjo kiti COVID-19 ligos simptomai. Pasveikimą turi patvirtinti šeimos gydytojas, tik tada galima nutraukti saviizoliaciją.

Jei kontaktavote su COVID-19 sergančiais ar galimai užsikrėtusiais asmenimis, ar Jums pasireiškė COVID-19 infekcijai būdingi simptomai

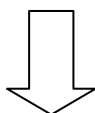
Savarankiškai į kliniką nevykite!

Aptarkite Jus neraminančius klausimus su Jus gydančiu nefrologu ir šeimos gyd. telefonu bei visą parą veikiančios karštosios linijos specialistais tel. 1808.

Jei Jums po kontakto su sergančiuoju ar esant COVID-19 simptomams molekulinio būdu nustatytas SARS-CoV-2 teigiamas testas, su Jumis turėtų susisiekti šeimos gydytojas ir informuoti apie izoliavimosi taisykles ir nuotolinės priežiūros tvarką, kur turite kreiptis būklei blogėjant.

Jei esate dirbantis - šeimos gydytojas išduos nedarbingumo pažymėjimą.

Jei pacientas COVID -19 simptomų nejaučia ar ligos eiga lengva ir tęsiama paciento nuotolinė stebėsena namuose, pacientas turi:

- Nesumažinti išgeriamų skysčių, gerti net truputį daugiau. Stebėti, ar nemažėja šlapimo kiekis;
- „Pagulinti, tačiau ir pasivartyti“ - jei įmanoma daugiau ant pilvo;
- Vyresniame amžiuje esant galimybei - vartoti aspiriną, o jei dėl širdies ar kitų ligų vartoja orfariną ar naujuosius antikoaguliantus – būtinai juos tęsti!
- **Jokiu būdu savavališkai nenutraukti imunosupresantų, antihipertenzinių vaistų, ar kitų vartojamų vaistų be gydytojo (šeimos gyd. ir nefrologo) nurodymo;**
- Labai svarbu laikytis ramiai, nepanikuoti, sekti savo būklę. Liga gali trukti ne 2-3 dienas, o 7-10 dienų, sunkesniais ar sunkiausiais atvejais - 2 savaites ar net ilgiau;
- Matuoti temperatūrą 2 kartus per dieną;
- Stebėti dėl dusulio, galima skaičiuoti kvėpavimo dažnį (įkvėpimų skaičių) per minutę;
- Vertinti pulsą (širdies susitraukimų dažnį) - 2 kartus per dieną;
- Jei pacientas turi deguonies įsotinimo matuoklį (pulsoksimetrą) – pamatuoti 2 kartus per dieną (įsotinimas deguonimi turi būti > 94 proc.).

Pažymėtina, kad imunitetą slopinančius vaistus vartojantis pacientas laikomas pasveikusiu **tik po 20 dienų nuo COVID-19 ligos simptomų atsiradimo pradžios, jei pacientas nebekarščiuoja ne mažiau kaip 3 dienas, nevartodamas temperatūrą mažinančių vaistų, ir susilpnėjo kiti COVID-19 ligos simptomai.** Pasveikimą turi patvirtinti šeimos gydytojas, tik tada galima nutraukti saviizoliaciją.

Jei stiprėja dusulys – sunku nueiti į tualetą, kalbant reikia sustoti atsikvėpti, jei didėja nerimas, krenta kraujo spaudimas, didėja pulsas, mažėja šlapimo kiekis, kvėpavimo dažnis > 30 įkvėpimų per minutę – **skubiai vykti į šeimos gydytojo (ar gyd. nefrologo) nurodytą įstaigą - karščiavimo kliniką ar ligonių priėmimo skyrių.**

Būtina su savimi pasiimti vartojamus imunosupresinius ir kitus vaistus, jei stacionarizuojama ne į transplantacijos atliekančią ligoninę!

Jei būsite gydomas bet kurios ligoninės infekcinių ligų padalinyje, dėl transplantuoto inksto būklės gydančiam gydytojui rekomenduojama konsultuotis su Jus prižiūrinčiu gydytoju nefrologu.

Būklei blogėjant savaitgalio metu dėl imunosupresijos keitimo skambinti budinčiam Jūsų transplantacijos centro nefrologui (telefonas VUL Santaros klinikose 8-610-07121, LSMUL Kauno klinikose 8-37-326545)-